

Analisis Kesalahan Tatabahasa dalam Teks Perutusan Khas Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) untuk Mengawal Wabak COVID-19

Analysis of Grammatical Errors in The Movement Control Order Text to Combat the COVID-19 Outbreak

Muhammad Faizul Abd Hamid^{*1}
reach.faizul@gmail.com
Universiti Putra Malaysia

Daniel Salleh Mokhtar¹
danieleskey@gmail.com
Universiti Putra Malaysia

Rohaidah Haron²
eyda1826@um.edu.my
Universiti Malaya

Published: 27 June 2022

To cite this article (APA): Abd Hamid, M. F., Mokhtar, D. S., & Haron, R. (2022). Analisis Kesalahan Tatabahasa dalam Teks Perutusan Khas Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) untuk Mengawal Wabak COVID-19. *PENDETA*, 13(1), 84-102. <https://doi.org/10.37134/pendeta.vol13.1.8.2022>

To link to this article: <https://doi.org/10.37134/pendeta.vol13.1.8.2022>

ABSTRAK

Sebagai sebuah negara yang mewajibkan penggunaan bahasa Melayu dalam semua urusan rasmi pentadbiran, pihak kerajaan mestilah terlebih dahulu memastikan penggunaan bahasa Melayu yang betul dalam kalangan pemimpin dan penjawat awam. Penggunaan bahasa rasmi yang baik bukan sahaja akan menjadi contoh kepada rakyat, malah penggunaannya juga dapat menyampaikan sesuatu maklumat dengan berkesannya. Dengan mengambil kira kepentingan ini, kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti kesalahan tatabahasa yang terdapat dalam teks perutusan khas Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) untuk mengawal penularan wabak COVID-19 di Malaysia. Kajian ini juga bertujuan untuk menghuraikan kesalahan tatabahasa yang wujud dalam teks perutusan khas berkenaan. Sehubungan dengan perkara itu, kajian ini memanfaatkan sebanyak sembilan teks perutusan khas sebagai bahan kajian. Kajian ini memanfaatkan pendekatan kualitatif, iaitu kaedah analisis kesalahan tatabahasa. Kaedah analisis kesalahan tatabahasa ini melibatkan pegangan tatabahasa yang bersifat preskriptif. Sehubungan dengan perkara itu, huraian kesalahan tatabahasa dibuat berpandukan pendekatan yang digunakan oleh Nik Safiah Karim et al. (2015) dalam Tatabahasa Dewan, Pedoman Umum Ejaan Rumi Bahasa Melayu (1992) dan Daftar Kata Bahasa Melayu (2016). Hasil kajian mendapati bahawa teks perutusan khas mempunyai kesalahan ortografi dan morfologi. Kesalahan ortografi melibatkan kesalahan ejaan bahasa Melayu, ejaan pinjaman bahasa Arab dan tanda baca. Kesalahan morfologi pula melibatkan kesalahan kata pemerli, kata sendi nama, kata tanya, kata terbitan, kata ganti nama diri orang, dan hukum D-M. Pengenalpastian kesalahan ini menunjukkan bahawa penggunaan dan penguasaan tatabahasa bahasa Melayu dalam urusan rasmi masih tidak diberi perhatian yang serius oleh pihak kerajaan, sedangkan pemartabatan bahasa Melayu sewajarnya bermula daripada institusi-institusi kerajaan.

Kata kunci: kesalahan tatabahasa; Perintah Kawalan Pergerakan (PKP); teks perutusan khas; wabak COVID-19.

ABSTRACT

As a government that obligates the Malay language usage in all official administration matters, the government must already ensure that their leaders and public officials have been using proper Malay language usage. Proper official language usage will not only be a good example to citizens, the usage of it can deliver information effectively. Therefore, this research aims to identify the grammatical errors found in the text of the Movement Control Order (MCO) delivered by the government to control the spread of the COVID-19 outbreak in Malaysia. This research also aims to elaborate and fix the grammatical errors found in the speech text. For this reason, this research has used nine speech texts as research material. This research utilises qualitative approach, which is the grammatical error analysis method. This method involves prescriptive grammar rules. Thus, the grammar error descriptions have been done based on Tatabahasa Dewan (Nik Safiah Karim et al., 2015), Pedomam Umum Ejaan Rumi Bahasa Melayu (1992) and Daftar Kata Bahasa Melayu (2016). Research findings have found that the speech text has orthography and morphology errors. Orthography errors involve the Malay language spelling errors, Arabic language loanwords spelling errors and punctuation. Whereas morphology errors involve the errors of connective words, prepositions, question words, derivative nouns, pronouns and D-M rules. Identification of these errors has shown that the Malay grammar usage and mastery in official affairs are still not being taken seriously by the government, when the Malay language dignity should have started from the government institutions.

Keywords: *COVID-19 outbreak; grammatical errors; Movement Control Order (MCO); speech text.*

PENGENALAN

Perkara 152 Perlembagaan Persekutuan memperuntukkan bahawa bahasa kebangsaan di Malaysia ialah bahasa Melayu. Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 [Akta 32] juga memperuntukkan bahawa bahasa kebangsaan hendaklah digunakan bagi maksud rasmi dalam pentadbiran seharian yang dijalankan oleh kerajaan. Dalam usaha untuk memastikan penggunaan bahasa kebangsaan dalam perkhidmatan awam, kerajaan, menerusi Jabatan Perkhidmatan Awam (2011) telah mengeluarkan Surat Pekeliling Am Bilangan 9 Tahun 2011, iaitu “Panduan Penggunaan Bahasa Kebangsaan dalam Perkhidmatan Awam” untuk memberikan panduan mengenai penggunaan bahasa Melayu bagi urusan rasmi dalam perkhidmatan awam. Pekeliling tersebut menghendaki kakitangan awam menggunakan bahasa Melayu dengan betulnya dan secara menyeluruh dalam semua urusan rasmi pentadbiran awam, sama ada dalam bentuk tulisan mahupun lisan. Pekeliling tersebut juga menghendaki kakitangan awam melengkapkan diri dengan kemahiran dan pengetahuan bahasa Melayu yang baik daripada segi ejaan, sebutan, istilah dan tatabahasa. Namun begitu, Timbalan Ketua Pengarah (Dasar) Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP), iaitu Datuk Abang Sallehuddin Abg Shokeran menegaskan bahawa tahap penggunaan dan penguasaan tatabahasa Melayu dalam penjawat awam masih lemah (Yusmizal Dolah Aling, 2017). Keadaan ini menunjukkan bahawa penggunaan dan penguasaan tatabahasa Melayu dalam kalangan penjawat awam masih kurang memuaskan walaupun pekeling ini dikeluarkan oleh Jabatan Perkhidmatan Awam untuk meningkatkan penguasaan dan penggunaan bahasa Melayu dalam urusan pentadbiran awam.

Kajian yang dijalankan oleh Junaini Kasdan, Nor Suhaila Che Pa dan Mohd Syamril Akmar Che Kassim (2015) juga mendapati bahawa penguasaan bahasa Melayu dalam kalangan penjawat awam di universiti-universiti yang dijadikan sampel kajian berada pada tahap sederhana. Hal ini dikatakan demikian kerana terdapat beberapa ketidakpatuhan tatabahasa yang dilakukan oleh penjawat awam di universiti berkenaan. Menurut pengkaji lagi, satu daripada faktor yang mempengaruhi keadaan ini ialah sikap penjawat awam yang tidak peka dan peduli akan penggunaan bahasa Melayu yang betul, ditambah dengan persekitaran universiti yang sering menggunakan bahasa Inggeris dalam urusan rasmi (Junaini Kasdan et al., 2015). Penggunaan tatabahasa yang kurang tepat juga boleh dilihat dalam teks ucapan yang disampaikan oleh kerajaan. Contohnya, sejak kemunculan wabak COVID-19 di Malaysia, Perdana Menteri Malaysia kelapan, iaitu Tan Sri Muhyiddin Mohd Yassin telah menyampaikan beberapa siri perutusan khas tentang pelaksanaan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) untuk membendung penularan wabak COVID-19 di Malaysia. Berdasarkan kajian rintis yang dijalankan pada tiga bulan pertama, pengkaji mendapati bahawa sebilangan besar teks perutusan khas PKP ini mempunyai kesalahan tatabahasa yang agak ketara. Keadaan ini menunjukkan

bahawa penguasaan tatabahasa Melayu dalam urusan rasmi juga kurang memberangsangkan. Sebagai sebuah kerajaan yang mewajibkan penggunaan bahasa Melayu dalam semua urusan rasmi pentadbiran, penggunaan dan penguasaan tatabahasa Melayu seharusnya berada pada tahap yang baik. Kerajaan seharusnya menunjukkan contoh penggunaan bahasa rasmi yang baik kepada orang awam.

Hal ini dikatakan demikian kerana penggunaan dan penguasaan tatabahasa Melayu akan menjadi lemah jika kerajaan tidak melaksanakan peranannya sebagai penguat kuasa (Rafidah Mat Ruzki, 2021). Bukan itu sahaja, kegagalan kerajaan menggunakan dan menguasai tatabahasa yang baik dan betul akan memberikan contoh yang tidak baik kepada masyarakat, termasuklah kanak-kanak sekolah rendah, sekolah menengah serta pelajar universiti. Sebagai barisan hadapan kerajaan, Datuk Abang Sallehuddin Abg Shokeran menegaskan bahawa setiap kementerian dan agensi kerajaan perlu menunjukkan contoh yang baik dengan usaha memastikan penggunaan bahasa Melayu secara menyeluruh dan betul dalam semua urusan rasmi pentadbiran, sama ada dalam bentuk tulisan atau lisan (Balkish Awang, 2021). Dalam konteks ini, maksud rasmi ini turut merujuk nama program dan majlis rasmi yang dikelolakan oleh pihak kerajaan. Awang Sariyan (2006) mengatakan bahawa usaha-usaha memartabatkan bahasa Melayu perlu giat dilakukan oleh pihak pemerintah negara jika ingin melihat bahasa Melayu terus berkembang maju dan seterusnya menjadi bahasa ilmu. Usaha memartabatkan bahasa Melayu merupakan satu proses pembinaan bahasa yang dijalankan secara berterusan. Proses pembinaan bahasa yang dijalankan secara berterusan pula merujuk usaha ke arah memantapkan bahasa Melayu daripada sudut sistemnya, iaitu sistem ejaan, sebutan, tatabahasa, peristilahan, kosa kata dan laras bahasa.

SOROTAN LITERATUR

Sehingga hari ini, terdapat banyak kajian yang berkaitan dengan kesalahan tatabahasa telah dilakukan oleh para pengkaji. Perkembangan ini menunjukkan bahawa aspek tatabahasa sangat penting dan sentiasa mendapat tumpuan pengkaji bahasa. Kajian-kajian sedia ada yang berkaitan dengan kesalahan tatabahasa melibatkan pelbagai jenis sampel kajian seperti murid sekolah, pelajar universiti, pelajar asing, penjawat awam dan sebagainya. Nur Eliani Husaini dan Che Ibrahim Salleh (2017) menyatakan bahawa kesalahan tatabahasa dalam pembelajaran bahasa kedua, iaitu bahasa Melayu kerap terjadi dalam kalangan pelajar Cina dan India. Kenyataan ini turut dibuktikan dalam kajian Sivaratanam (2019) yang mendapati bahawa hampir keseluruhan responden yang terdiri daripada murid India gagal mendapat jawapan yang betul dalam ujian penilaian kemahiran tatabahasa. Kajian yang dijalankan oleh Alhaadi Ismail dan Zaitul Azma Zainon Hamzah (2018) terhadap penguasaan bahasa Melayu dalam kalangan murid Cina juga menunjukkan bahawa kesalahan yang sering dilakukan oleh mereka dalam penulisan ialah kesalahan daripada aspek morfologi. Sehubungan dengan perkara itu, Zulkifli Osman (2013) menegaskan bahawa pengajaran bahasa Melayu secara bersepadu mampu membantu penguasaan berbahasa secara menyeluruh, terutamanya bagi murid-murid bukan Melayu. Hal ini terjadi demikian kerana cara penguasaan bahasa pertama berbeza dengan penguasaan bahasa kedua (Abbasi & Karimnia, 2011). Bukan itu sahaja, buku teks juga perlu menggunakan bahasa yang berkualiti, yakni Bahasa Melayu yang betul (Wong & Yeo, 2018).

Namun begitu, terdapat faktor-faktor lain yang menyebabkan penguasaan bahasa Melayu kurang memberangsangkan. Faktor dalaman seperti faktor motivasi, sikap dan persekitaran merupakan faktor utama yang mempengaruhi penguasaan bahasa Melayu (Dayang Sufilkawany Ujai & Wan Muna Ruzanna Wan Mohammad, 2017). Van Hai (2022) menyatakan bahawa motivasi merupakan faktor penting yang boleh menentukan keberkesanan proses pembelajaran pelajar. Menurut Fong (2022), motivasi merujuk keinginan atau semangat yang tinggi dalam diri seseorang dan keinginan ini mampu mendorong seseorang untuk melakukan sesuatu dengan bersungguh-sungguhnya. Berdasarkan beberapa kenyataan ini, satu kesimpulan boleh dibuat. Secara jelas, jika motivasi seseorang pelajar tinggi, maka pelajar itu akan melakukan pelbagai usaha untuk mencapai sesuatu tujuan. Sebaliknya, jika motivasi seseorang pelajar rendah, maka pelajar tersebut kurang berusaha dan tidak bersemangat untuk mencapai sesuatu tujuan. Berbeza dengan kenyataan yang diberikan oleh Dayang Sufilkawany Ujai dan Wan Muna Ruzanna Wan Mohammad (2017) serta van Hai (2022). Kajian Jamayah Bujang dan Fariza Khalid (2019) pula mendapati bahawa penguasaan

tatabahasa Melayu yang lemah dalam kalangan murid Melayu Sarawak disebabkan oleh faktor luaran seperti pengaruh bahasa ibunda dalam pembelajaran formal dan komunikasi seharian.

Ab. Razak Ab. Karim dan Muhammad Saiful Haq Hussin (2011) turut menyatakan bahawa kesalahan tatabahasa yang sering dilakukan oleh pelajar berpunca daripada pendekatan, kaedah dan teknik yang digunakan oleh guru-guru semasa mengajar. Selain itu, kajian Zaliza Mohamad Nasir (2017) yang berkaitan dengan kesalahan tatabahasa Melayu dalam penulisan karangan pelajar Indonesia menunjukkan bahawa pelajar-pelajar ini banyak melakukan kesalahan penggunaan aspek kata, kata sendi nama dan kata ganti nama diri. Kajian yang dijalankan oleh Zaliza Mohamad Nasir (2017) turut membuktikan bahawa perbezaan tatabahasa mampu menimbulkan kekeliruan walaupun bahasa Melayu datang daripada rumpun yang sama. Kajian Salinah Jaafar dan Rohaidah Haron (2016) terhadap pelajar asing dari negara China yang mempelajari bahasa Melayu menunjukkan separuh daripada 39 orang pelajar tersebut mempunyai tahap penguasaan yang sederhana walaupun sudah satu tahun mengikuti pengajaran dan pembelajaran bahasa Melayu. Zeckqualine Melai dan Dayang Nurlisa Abang Zainal Abidin (2020) mendapati bahawa majoriti pelajar dari lapan buah negara asing juga banyak melakukan kesalahan tatabahasa. Menurut pengkaji, kesalahan ini dipengaruhi oleh latar belakang negara dan bahasa ibunda yang berbeza. Kenyataan ini sama dengan kenyataan yang diberikan oleh Zaliza Mohamad Nasir (2017), iaitu pelajar asing sering keliru dengan sistem tatabahasa yang baru dipelajari oleh mereka dengan sistem tatabahasa sendiri.

Penutur natif bahasa Melayu juga tidak terkecuali daripada melakukan kesalahan tatabahasa. Kajian penguasaan bahasa yang dijalankan oleh Siti Khodijah Che Mee (2020) terhadap pelajar tahun akhir jurusan Bahasa dan Linguistik Melayu membuktikan bahawa kebanyakan pelajar tidak menguasai komponen bahasa Melayu yang dipelajarinya. Kajian yang dijalankan oleh Junaini Kasdan et al. (2015) turut menunjukkan bahawa penjawat awam yang menggunakan bahasa Melayu dalam urusan pentadbiran kerajaan mempunyai penguasaan bahasa Melayu yang sederhana. Berbeza dengan kajian-kajian lain, Abdul Hamid Moiden, Ong dan Norlaila Mazura Mohaiyadin (2019) tampil dengan meneliti kesalahan tatabahasa yang terdapat dalam teks khutbah Jumaat. Sebanyak 10 teks khutbah Jumaat yang diteliti mempunyai kesalahan tatabahasa daripada segi morfologi, frasa dan ortografi. Menurut Abdul Hamid Moiden et al. (2019), kesalahan tatabahasa ini berpunca daripada kelemahan tatabahasa pihak yang terlibat dalam penyediaan teks khutbah Jumaat. Kelemahan ini menyebabkan mereka cenderung melakukan kesalahan. Di samping itu, kajian Mohammed Zin Nordin, Mohd Taib Ariffin, Khairul Azam Bahari dan Siti Munirah Md. Zukhi (2014) yang menganalisis papan tanda perniagaan turut mendapati bahawa kesalahan tatabahasa berpunca daripada sikap peniaga yang mementingkan nilai komersial tanpa mengambil kira kepentingan tatabahasa.

Berdasarkan perbincangan sorotan literatur di atas, pengkaji mendapati bahawa kajian-kajian kesalahan tatabahasa banyak tertumpu pada pelajar, sama ada pelajar asing, pelajar sekolah rendah, pelajar bahasa kedua dan penutur natif. Selain itu, terdapat juga kajian kesalahan tatabahasa yang melibatkan teks khutbah Jumaat dan papan tanda perniagaan. Kesalahan tatabahasa yang dilakukan turut berpunca daripada pelbagai faktor luaran dan dalaman. Kajian-kajian yang dijalankan ini memberikan persepsi bahawa masih terdapat kajian kesalahan tatabahasa yang masih boleh diteliti dengan penggunaan data yang pelbagai, terutamanya data yang melibatkan dokumen rasmi kerajaan seperti teks perutusan khas. Kajian yang dijalankan oleh Siti Khodijah Che Mee (2020) dan Junaini Kasdan et al. (2015) memberikan implikasi bahawa jika penguasaan bahasa Melayu pelajar jurusan bahasa Melayu dan Linguistik serta penjawat awam berada pada tahap sederhana, bagaimana pula tahap penguasaan tatabahasa Melayu oleh pihak yang terlibat dalam penulisan dokumen rasmi kerajaan? Sehubungan dengan perkara itu, kajian ini berhasrat untuk meneliti kesalahan tatabahasa yang terdapat dalam teks perutusan khas PKP yang disampaikan oleh Perdana Menteri Malaysia kelapan kepada rakyatnya untuk memerangi penularan wabak COVID-19.

OBJEKTIF KAJIAN

Secara khusus, kajian ini mempunyai tiga objektif, iaitu:

- i. Mengenal pasti jenis kesalahan tatabahasa yang terdapat dalam teks perutusan khas PKP.
- ii. Menghuraikan kesalahan tatabahasa yang terdapat dalam teks perutusan khas PKP.

iii. Membetulkan kesalahan tatabahasa yang terdapat dalam teks perutusan khas PKP.

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini menggunakan pendekatan kualitatif. Menurut Mohd Majid Konting (2005), pendekatan kualitatif ialah kajian yang tertumpu pada perkataan tanpa melibatkan pemerhatian numerikal, graf atau carta seperti pendekatan kuantitatif. Maksudnya, pendekatan kualitatif melibatkan kajian yang menggunakan huraian frasa demi frasa atau ayat demi ayat tanpa sebarang cerapan statistik (Cresswell, 2017). Sehubungan dengan perkara itu, segala keterangan terhadap kesalahan tatabahasa yang terdapat dalam teks perutusan khas PKP akan dibuat secara deskriptif tanpa melibatkan sebarang simbol atau ejaan angka. Dalam pendekatan kualitatif, terdapat satu kaedah analisis yang digunakan, iaitu kaedah analisis kesalahan tatabahasa. Menurut Hartman dan Stork (1972), analisis kesalahan tatabahasa merupakan satu kaedah untuk mengkaji dan mengetahui tahap kemampuan bahasa seseorang dengan cara mencatat dan mengklasifikasikan kesalahan-kesalahan bahasa yang dibuat oleh individu tersebut. Arbak Othman (1981) menyatakan bahawa kesalahan tatabahasa berlaku kerana terdapat penggunaan aspek-aspek bahasa yang tidak sempurna daripada tatabahasa yang baku. Penggunaan bahasa yang terkeluar daripada penggunaannya yang standard dianggap sebagai kesalahan tatabahasa, kecuali bahasa itu digunakan di luar batas formal seperti penggunaan dialek Melayu. Ellis (1985) menyatakan bahawa terdapat empat tahap penting untuk menganalisis kesalahan tatabahasa. Empat tahap tersebut melibatkan pengumpulan sampel kesalahan bahasa, pengenalpastian kesalahan bahasa, pengklasifikasian kesalahan bahasa dan penjelasan kesalahan bahasa.

Kaedah analisis kesalahan tatabahasa dalam kajian ini turut melibatkan pegangan tatabahasa yang bersifat preskriptif. Menurut Lyons (1971), tatabahasa preskriptif merujuk pegangan tatabahasa yang menekankan kepentingan peraturan yang betul atau salah dalam penggunaan bahasa untuk tujuan penyeragaman. Pendekatan ini bertujuan untuk mewujudkan satu sistem nahu yang baku sebagai rujukan. Dalam erti kata lain, panduan tatabahasa telah disediakan dan penggunaan atau pengajaran bahasa mestilah berdasarkan panduan tatabahasa berkenaan. Sehubungan dengan perkara itu, kajian ini akan memanfaatkan Tatabahasa Dewan yang dibangunkan oleh Nik Safiah Karim *et al.* (2015) sebagai rujukan. Bagi kesalahan tatabahasa yang melibatkan ejaan, kajian ini turut memanfaatkan Pedoman Umum Ejaan Rumi Bahasa Melayu (1992) dan Daftar Kata Bahasa Melayu (2016).

DATA KAJIAN

Kajian ini menggunakan teks perutusan khas PKP sebagai data. Teks perutusan khas ini telah disampaikan oleh Perdana Menteri Malaysia kelapan, iaitu Tan Sri Muhyiddin Mohd Yassin. Teks perutusan khas telah dimuat turun oleh pengkaji melalui laman sesawang rasmi Pejabat Perdana Menteri – <https://www.pmo.gov.my/speech/> (diperoleh pada 12 Oktober 2021). Terdapat sembilan teks perutusan khas yang telah dipilih. Teks perutusan khas ini telah dikumpul dari bulan Mac 2020 hingga Februari 2021. Tempoh kutipan data ini bersesuaian dengan cadangan Creswell (2017) yang menyatakan bahawa kutipan data kualitatif yang padat dan dikira memadai biasanya mengambil masa selama enam hingga dua belas bulan. Tambah Creswell (2017) lagi, tiga bulan pertama digunakan untuk memungut data bagi kajian rintis, manakala tiga hingga sembilan bulan berikutnya digunakan untuk memungut data bagi kajian sebenar. Kajian rintis ialah ujian skala kecil yang berupaya mengenal pasti masalah awal dan dengan serta-mertanya memperbaiki semula kelemahan yang wujud. Sehubungan dengan perkara itu, kajian rintis dilakukan terlebih dahulu untuk memastikan sama ada data yang digunakan mampu mencapai objektif kajian yang telah ditetapkan atau tidak. Teks perutusan khas ini dipilih kerana teks ini merupakan satu daripada dokumen rasmi kerajaan yang mudah diperolehi, didengar dan dibaca oleh rakyat Malaysia. Sifatnya yang mudah diperolehi, didengar dan dibaca menyebabkan orang ramai cenderung terikut-ikut dengan kesalahan tatabahasa yang dilakukan, lebih-lebih lagi apabila teks perutusan khas ini sering didengar dan dibaca oleh rakyat Malaysia untuk mengetahui perkembangan semasa pelaksanaan PKP. Hal ini selaras dengan kenyataan Datuk Abang Sallehuddin Abg Shokeran yang menegaskan bahawa orang awam mudah terpengaruh dengan bahasa Melayu yang digunakan oleh pihak kerajaan kerana penggunaannya dianggap betul dan seolah-olah memberikan teladan kepada mereka (Balkish Awang, 2021). Jadual 1 di bawah menunjukkan butiran penuh teks perutusan khas PKP yang dijadikan data kajian.

Jadual 1. Butiran Penuh Teks Perutusan Khas Perintah Kawalan Pergerakan

Bil.	Tajuk	Tarikh Diterbitkan
1.	Perutusan Khas: Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) Fasa 1	16 Mac 2020
2.	Perutusan Khas: Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) Fasa 2	25 Mac 2020
3.	Perutusan Khas: Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) Fasa 3	10 April 2020
4.	Perutusan Khas: Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) Fasa 4	23 April 2020
5.	Perutusan Khas: Perintah Kawalan Pergerakan Bersyarat (PKPB)	10 Mei 2020
6.	Perutusan Khas: Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan (PKPP)	07 Jun 2020
7.	Perutusan Khas Perkembangan Terkini Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan (PKPP)	20 Julai 2020
8.	Perutusan Khas Pelanjutan PKPP	28 Ogos 2020
9.	Perutusan Khas Pelaksanaan Perintah Kawalan Pergerakan 2.0	11 Januari 2021

TATACARA ANALISIS

Tatacara analisis data dalam kajian ini mempunyai empat tahap. Tahap pertama melibatkan proses memilih data dan pengumpulan data. Laman sesawang rasmi Pejabat Perdana Menteri mempunyai pelbagai jenis teks ucapan yang disampaikan oleh Perdana Menteri. Sehubungan dengan perkara itu, pada tahap ini, pengkaji hanya akan memuat turun teks-teks perutusan khas PKP. Tahap kedua melibatkan langkah pengkodan data. Pengkodan merupakan suatu sistem simbol, nombor atau huruf yang diberikan makna kepada data kajian sebagai rujukan (Idris Aman, 2006). Pengkodan boleh memudahkan proses analisis, pembentangan dapatan kajian dan pembacaan kepada pembaca (Muhammad Faizul Abd Hamid & Harishon Radzi, 2020). Sehubungan dengan perkara itu, data kajian yang dipilih akan ditandakan dengan rujukan yang melibatkan jenis teks perutusan PKP, perenggan, ayat dan kesalahan tatabahasa. Contoh pengkodan adalah seperti yang berikut:

3.13. (a) Saya diberikan taklimat oleh pihak Majlis Keselamatan Negara bahawa peningkatan kes-kes positif COVID-19 dijangka meningkat. (b) Jumlahnya mungkin meningkat berkali-kali ganda seperti yang berlaku di beberapa buah negara lain. (c) Dari satu segi **perintah kawalan pergerakan** yang kita ambil telah sedikit sebanyak berjaya mengawal penularan wabak ini.

Berdasarkan pengkodan di atas, nombor 3 merujuk Teks Perutusan Khas: Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) Fasa 3 (rujuk Jadual 1). Nombor 13 pula merujuk perenggan ke-13 dalam teks perutusan khas tersebut. Abjad kecil yang dilabel dengan tanda kurung seperti (a), (b) dan (c) merupakan ayat pertama, ayat kedua dan ayat ketiga dalam perenggan tersebut. Frasa yang ditebalkan merupakan contoh kesalahan tatabahasa yang terdapat dalam teks perutusan khas. Tahap ketiga melibatkan perbincangan dapatan kajian mengikut tiga objektif kajian yang telah ditetapkan, iaitu mengenal pasti jenis kesalahan tatabahasa yang terdapat dalam teks perutusan khas PKP, menghuraikan dan membetulkan kesalahan tatabahasa yang wujud dalam teks perutusan khas tersebut. Untuk mengawal analisis data kajian yang besar, kesalahan tatabahasa yang diteliti hanya tertumpu pada kesalahan morfologi dan ortografi. Tahap terakhir melibatkan langkah merumuskan kajian yang telah dilakukan secara terperinci dan menyatakan impak kajian kepada bidang linguistik dan masyarakat.

PERTIMBANGAN ETIKA

Kajian ini memberikan penekanan kepada pertimbangan etika dalam beberapa perkara. Pertama, pertimbangan etika daripada segi penetapan objektif kajian. Kajian ini ingin meneliti kesalahan tatabahasa dalam teks perutusan khas yang disampaikan oleh kerajaan. Sehubungan dengan perkara itu, tiada sebarang prejudis terhadap sistem politik yang diamalkan. Kajian ini juga tidak berhajat menilai kekuatan dan kelemahan sistem politik yang terlibat. Kedua, pemilihan teks perutusan khas PKP dibuat oleh pengkaji tanpa unsur pilih kasih. Teks perutusan ini merupakan dokumen rasmi yang boleh diakses oleh semua pihak melalui laman sesawang. Sehubungan dengan perkara itu, tiada isu kerahsiaan. Ketiga, analisis kajian dilakukan secara objektif tanpa sebarang sentimen terhadap mana-mana pihak. Analisis kajian ini hanya ingin memenuhi matlamat kajian yang telah dinyatakan.

DAPATAN KAJIAN

Bahagian ini membincangkan kesalahan utama yang telah dikenal pasti dalam teks perutusan khas PKP, iaitu kesalahan ortografi dan morfologi. Penelitian mendapati bahawa kesalahan ortografi melibatkan kesalahan ejaan bahasa Melayu, kesalahan ejaan kata pinjaman bahasa Arab dan kesalahan tanda baca. Kesalahan morfologi pula melibatkan kesalahan kata pemeris, kesalahan kata sendi nama, kesalahan kata tanya, kesalahan kata terbitan, kesalahan kata ganti nama diri orang dan kesalahan hukum D-M. Perbincangan lanjut bagi setiap kesalahan tatabahasa adalah seperti di bawah.

KESALAHAN ORTOGRAFI

Kesalahan ortografi ialah kesalahan yang melibatkan ejaan dan penggunaan tanda baca (Nurul Ain Alizuddin & Nik Nur Athirah Nik Mohd Arif, 2021). Berdasarkan penelitian terhadap teks perutusan khas PKP, kesalahan ortografi melibatkan kesalahan ejaan bahasa Melayu, kesalahan ejaan pinjaman bahasa Arab dan kesalahan tanda baca.

KESALAHAN EJAAN BAHASA MELAYU

Dalam teks perutusan khas yang diteliti, kesalahan ejaan bahasa Melayu merangkumi, kesalahan ejaan kata nama yang merujuk maksud jamak, kesalahan ejaan kata majmuk, kesalahan ejaan kata bilangan, kesalahan ejaan imbuhan pinjaman dan kesalahan ejaan kata partikel. Kesalahan ejaan yang ketara ini menunjukkan bahawa penulis kurang pengetahuan tentang sistem ejaan bahasa Melayu. Jadual 2 di bawah menunjukkan senarai kesalahan ejaan bahasa Melayu dalam teks perutusan khas PKP.

Jadual 2. Kesalahan Ejaan Bahasa Melayu dalam Teks Perutusan PKP

Kesalahan	Pembetulan
1. 2.14. (a) Namun, kita tidak boleh berpuas hati dengan langkahlangkah yang kita ambil pada masa ini ...	2.14. (a) Namun, kita tidak boleh berpuas hati dengan langkah-langkah yang kita ambil pada masa ini ...
2. 3.15. (a) Tindakan ini adalah selaras dengan pandangan WHO yang menyarankan negaranegara supaya tidak menamatkan ...	3.15. (a) Tindakan ini adalah selaras dengan pandangan WHO yang menyarankan negara-negara supaya tidak menamatkan ...
3. 4.10. (c) Kita tak keluar berjalan-jalan, kita tak menonton wayang bersama kawankawan ...	4.10. (c) Kita tak keluar berjalan-jalan, kita tak menonton wayang bersama kawan-kawan ...
4. 1.6. (b) Untuk menguatkuasakan larangan ini, semua rumah ibadat dan premis perniagaan hendaklah ditutup, kecuali pasaraya , pasar awam ...	1.6. (b) Untuk menguatkuasakan larangan ini, semua rumah ibadat dan premis perniagaan hendaklah ditutup, kecuali pasar raya , pasar awam ...
5. 6.6. (b) Jadi, bagi mereka yang ingin menziarahi ibubapa yang tinggal berjauhan	6.6. (b) Jadi, bagi mereka yang ingin menziarahi ibu bapa yang tinggal berjauhan di negeri lain

	di negeri lain bolehlah berbuat demikian.	bolehlah berbuat demikian.
6.	2.15. (c) ... beberapa tempat telah dikenalpasti untuk dijadikan pusat pengasingan dan kuarantin sementara.	2.15. (c) ... beberapa tempat telah dikenal pasti untuk dijadikan pusat pengasingan dan kuarantin sementara.
7.	2.25. (a) Saya juga telah mengarahkan semua kementerian untuk membuat persiapan yang rapi bagi mengurus keperluan asas anda sepanjang tempoh Perintah Kawalan Pergerakan berkuatkuasa .	2.25. (a) Saya juga telah mengarahkan semua kementerian untuk membuat persiapan yang rapi bagi mengurus keperluan asas anda sepanjang tempoh Perintah Kawalan Pergerakan berkuat kuasa .
8.	1.9. (a) ... sekolah berasrama penuh, sekolah antarabangsa, pusat tahfiz dan lain-lain institusi pendidikan rendah, menengah dan pra-universiti .	1.9. (a) ... sekolah berasrama penuh, sekolah antarabangsa, pusat tahfiz dan lain-lain institusi pendidikan rendah, menengah dan prauniversiti .
9.	5.8. (b) ... Malaysia berada di tangga keempat daripada 105 buah negara dari segi tahap kepuasan hati rakyat terhadap usaha yang dilakukan oleh kerajaan dalam menangani wabak COVID-19.	5.8. (b) ... Malaysia berada di tangga keempat daripada 105 buah negara dari segi tahap kepuasan hati rakyat terhadap usaha yang dilakukan oleh kerajaan dalam menangani wabak COVID-19.
10.	7.22. (b) Jangan kerana kes-kes COVID-19 semakin berkurangan, kita tidak lagi memakai pelitup muka di tempat awam. (c) Pakai lah . (d) Jangan tak pakai.	7.22. (b) Jangan kerana kes-kes COVID-19 semakin berkurangan, kita tidak lagi memakai pelitup muka di tempat awam. (c) Pakailah . (d) Jangan tak pakai.

Data 1 hingga data 3 merupakan kesalahan ejaan kata nama yang merujuk maksud jamak. Kata nama “**langkahlangkah**”, “**negaranegara**” dan “**kawankawan**” yang digunakan oleh penulis pada ketiga-tiga data di atas ialah kata nama yang menunjukkan jumlah yang banyak. Untuk menandakan jumlah yang banyak, ketiga-tiga kata nama ini perlu dijadikan sebagai kata ganda. Kata ganda merupakan bentuk kata yang dihasilkan dengan mengulangi kata dasar (Nik Safiah Karim *et al.*, 2015). Lazimnya, bentuk kata ganda digunakan dengan tanda sempang (-). Sehubungan dengan perkara itu, ejaan yang betul bagi kata nama tersebut ialah “**langkah-langkah**”, “**negara-negara**” dan “**kawan-kawan**”. Data 4 hingga data 7 pula merupakan contoh kesalahan ejaan kata majmuk. Menurut Nik Safiah Karim *et al.* (2015), kata majmuk ialah dua kata dasar atau lebih yang bertindak sebagai satuan atau sebagai unit dalam ayat atau klausa-klausa tertentu. Walaupun kata majmuk melibatkan rangkaian satu kata dasar atau lebih, kata majmuk masih bertindak sebagai satu unit. Secara jelas, kata majmuk merupakan dua kata dasar atau lebih yang dirangkaikan untuk memberikan makna tertentu.

Dalam bahasa Melayu, kata majmuk terbahagi kepada dua jenis, iaitu kata majmuk mantap dan kata majmuk tidak mantap (Nik Safiah Karim *et al.*, 2015). Kata majmuk mantap ialah rangkaian kata yang telah utuh, manakala kata majmuk tidak mantap ialah rangkaian kata yang tidak utuh. Kata majmuk mantap perlu dieja rapat dan kata majmuk tidak mantap perlu dieja terpisah. Namun begitu, Nik Safiah Karim *et al.* (2015) telah menetapkan bahawa terdapat 15 perkataan sahaja yang dikategorikan sebagai kata majmuk mantap dan perlu dieja rapat, iaitu ‘antarabangsa’, ‘suruhanjaya’, ‘kerjasama’, ‘bumiputera’, ‘tanggungjawab’, ‘matahari’, ‘kakitangan’, ‘pesuruhjaya’, ‘sukarela’, ‘olahraga’, ‘beritahu’, ‘tandatangan’, ‘setiausaha’, ‘jawatankuasa’ dan ‘warganegara’. Jika diteliti, kata majmuk yang digunakan pada data 4 hingga data 7 bukan merujuk kata majmuk mantap. Sehubungan dengan perkara itu, kedua-dua kata yang dirangkaikan dalam satu frasa perlu dieja terpisah. Ejaan yang betul ialah “**pasar raya**”, “**ibu bapa**”, “**dikenal pasti**” dan “**berkuat kuasa**”. Walaupun kata majmuk “**dikenal pasti**” dan “**berkuat kuasa**” disisipkan dengan imbuhan awalan ‘di-’ dan ‘ber-’, ejaannya yang terpisah masih dikekalkan, kecuali kedua-dua perkataan ini disisipkan dengan kata terbitan berapitan (Nik Safiah Karim *et al.*, 2015).

Pembentukan kata dalam bahasa Melayu dipengaruhi oleh pelbagai unsur dan satu daripadanya adalah dengan kehadiran morfem dalam binaan kata. Nik Safiah Karim *et al.* (2015) mentakrifkan morfem sebagai unit pembeza terkecil yang mempunyai makna atau fungsi tatabahasa dalam pembentukan sesuatu perkataan. Dalam hal ini, Nik Safiah Karim *et al.* (2015) menggolongkan imbuhan dan partikel sebagai morfem. Data 8 hingga data 10 menunjukkan kesalahan pembentukan

kata imbuhan “**pra-**”, kata ordinal “**ke-**” dan partikel “**-lah**”. Menurut Nik Safiah Karim et al. (2015), imbuhan ialah bentuk morfem yang tidak boleh hadir bersendirian dalam ayat dan harus ditambah pada bentuk yang lain, iaitu kata dasar. Nik Safiah Karim *et al.* (2015) juga telah menggariskan bahawa tanda sempang (-) hanya perlu berada di antara imbuhan dengan kata yang huruf awalnya berhuruf besar atau kata nama khas. Beliau turut menyatakan bahawa tanda sempang perlu wujud apabila merangkaikan ‘ke-’ dengan angka. Sehubungan dengan perkara itu, ejaan yang tepat ialah “**prauniversiti**”, “**keempat**” dan “**Pakailah**”.

Jadual 3. Kesalahan Ejaan Kata Pinjaman Bahasa Arab dalam Teks Perutusan PKP

Kesalahan	Pembetulan
11. 2.37. (a) Kepada penganut bukan agama Islam saudara saudari bertafakkur dan berdoalah mengikut ajaran agama masing-masing.	2.37. (a) Kepada penganut bukan agama Islam saudara saudari bertafakur dan berdoalah mengikut ajaran agama masing-masing.
12. 3.35. (a) Teruskanlah sikap yang terpuji ini. Teruslah berusaha, berdoa dan bertawakkal .	3.35. (a) Teruskanlah sikap yang terpuji ini. Teruslah berusaha, berdoa dan bertawakal .
13. 3.23. (d) Jika kita tidak tingkatkan kawalan, mereka mungkin bolos dan membawa virus masuk ke negara kita, Na’uzubillah .	3.23. (d) Jika kita tidak tingkatkan kawalan, mereka mungkin bolos dan membawa virus masuk ke negara kita, Nauzubillah .

Data 11 dan data 12 menunjukkan kesalahan ejaan pinjaman bahasa Arab yang mengikut Pedoman Transliterasi Huruf Arab ke Huruf Rumi (1984), tetapi bercanggah dengan Pedoman Umum Ejaan Rumi Bahasa Melayu (1975) dan Daftar Kata Bahasa Melayu (2016). Kedua-dua ejaan Arab “**tafakur**” (تَفَكَّرَ) dan “**tawakal**” (تَوَكَّلَ) pada data 14 dan data 15 mempunyai syaddat (ّ) di atas huruf “**ك**” yang sepadan dengan huruf “**k**”. Menurut Pedoman Transliterasi Huruf Arab ke Huruf Rumi (1984), huruf ini perlu digandakan menjadi “**tafakkur**” dan “**tawakkal**”. Walau bagaimanapun, Pedoman Umum Ejaan Rumi Bahasa Melayu (1992) dan Daftar Kata Bahasa Melayu (2016) menggariskan kedua-dua kata ini tidak mempunyai gandaan huruf seperti yang dinyatakan dalam Pedoman Transliterasi Huruf Arab ke Huruf Rumi (1984). Sehubungan dengan perkara itu, ejaan yang betul ialah “**bertafakur**” dan “**bertawakal**”. Data 13 juga menunjukkan kesalahan yang sama kerana tidak menepati garis panduan ejaan yang tepat. Dalam Pedoman Umum Ejaan Rumi Bahasa Melayu (1975), tanda koma atas (‘) yang dipadankan dengan huruf “**ع**” dan (’) yang dipadankan dengan huruf “**ء**” hanya digunakan dalam ejaan Rumi lama. Bagi ejaan Rumi baharu, kedua-dua tanda koma atas ini digugurkan jika huruf membuka suku kata dalam sesebuah kata. Misalnya, ‘alam menjadi alam dan so’al menjadi soal. Suku kata “**a-**” dalam alam ialah pembuka suku kata pertama, manakala “**-’al**” dalam soal ialah pembuka suku kata kedua. Berpandukan Pedoman Umum Ejaan Rumi Bahasa Melayu (1975), kedua-dua tanda koma atas ini digugurkan dalam bahasa Melayu ejaan Rumi. Sehubungan dengan perkara itu, ejaan yang tepat ialah “**Nauzubillah**”.

Jadual 4. Kesalahan Tanda Baca dalam Teks Perutusan Khas PKP

Kesalahan	Pembetulan
14. 1.12. (a) ... tindakan yang diambil oleh Kerajaan ini menimbulkan kesulitan dan kesukaran untuk saudara saudari menjalani kehidupan seharian.	1.12. (a) ... tindakan yang diambil oleh kerajaan ini menimbulkan kesulitan dan kesukaran untuk saudara saudari menjalani kehidupan seharian.
15. 4.2. (c) ... niat berpuasa untuk esok hari dan awal pagi esok kita semua bangun untuk bersahur sebelum masuknya waktu Imsak .	4.2. (c) ... niat berpuasa untuk esok hari dan awal pagi esok kita semua bangun untuk bersahur sebelum masuknya waktu imsak .
16. 7.34. (a) Saya juga nak mengingatkan Ketua-Ketua Kampung, Imam-Imam dan Ketua Komuniti supaya jaga komuniti masing-masing.	7.34. (a) Saya juga nak mengingatkan ketua-ketua kampung, imam-imam dan ketua komuniti supaya jaga komuniti masing-masing.
17. 2.1. (a) Hari ini adalah hari kelapan perintah kawalan pergerakan	2.1. (a) Hari ini adalah hari kelapan Perintah Kawalan Pergerakan berkuatkuasa.

	berkuatkuasa.	
18.	2.7. (a) Tetapi, saya lihat ramai yang kreatif. Saya tengok di facebook , ada yang dah mula bersenam di rumah.	2.7. (a) Tetapi, saya lihat ramai yang kreatif. Saya tengok di Facebook , ada yang dah mula bersenam di rumah.
19.	3.8. (a) Begitu juga kepada anda yang bekerja menghantar makanan. Sama ada grabfood, foodpanda atau lain-lain.	3.8. (a) Begitu juga kepada anda yang bekerja menghantar makanan. Sama ada Grab Food, Food Panda atau lain-lain.

Data 14 hingga data 19 merupakan kesalahan tanda baca yang melibatkan penggunaan huruf besar bagi kata nama am dan huruf kecil bagi kata nama khas. Kata “**Kerajaan**” pada data 14, “**Imsak**” pada data 15 dan “**Ketua-Ketua Kampung, Imam-Imam dan Ketua Komuniti**” pada data 16 merupakan kesalahan tanda baca yang melibatkan penggunaan huruf besar bagi kata nama am. Nik Safiah Karim *et al.* (2015) mentakrifkan kata nama am sebagai kata nama yang merujuk sesuatu benda, perkara, orang atau konsep yang bersifat umum. Lazimnya, kata nama yang bersifat umum perlu dieja dengan huruf kecil. Sehubungan dengan perkara itu, ejaan yang tepat ialah “**kerajaan**”, “**imsak**” dan “**ketua-ketua kampung, imam-imam dan ketua komuniti**”. Data 17 hingga data 19 pula merupakan kesalahan tanda baca yang melibatkan penggunaan huruf kecil bagi kata nama khas. Frasa “**perintah kawalan pergerakan**”, kata “**facebook**” dan frasa “**grabfood, foodpanda**” merujuk nama khusus undang-undang, nama aplikasi dan syarikat. Menurut Nik Safiah Karim *et al.* (2015), huruf pertama kata nama khas harus ditulis dengan huruf besar. Ejaan kata nama khas juga perlulah menepati garis panduan ejaan nama tanda perniagaan yang telah didaftarkan. Sehubungan dengan perkara itu, ejaan yang tepat ialah “**Perintah Kawalan Pergerakan**”, “**Facebook**” dan “**Grab Food, Food Panda**”.

KESALAHAN MORFOLOGI

Kesalahan morfologi merupakan kesalahan yang melibatkan struktur, bentuk dan penggolongan kata (Nurul Ain Alizuddin & Nik Nur Athirah Nik Mohd Arif, 2021). Berdasarkan penelitian terhadap teks perutusan khas PKP, kesalahan morfologi melibatkan kesalahan kata pemer, kesalahan kata sendi nama, kesalahan kata tanya, kesalahan kata terbitan, kesalahan kata ganti nama diri dan kesalahan hukum D-M.

KATA PEMERI

Kata pemer merupakan kata tugas yang menjadi pemerihal bagi predikat. Dalam erti kata lain, kata pemer ialah kata tugas yang menjadi perangkai antara subjek dengan frasa-frasa utama dalam predikat. Pemerihal atau perangkaian ini boleh dilakukan dengan dua cara, iaitu secara persamaan antara subjek dengan predikat serta secara huraian tentang subjek oleh predikat. Pemerihal secara persamaan antara subjek dengan predikat ditandakan dengan kata pemer ‘ialah’, manakala pemerihal secara huraian tentang subjek oleh predikat ditandakan dengan kata pemer ‘adalah’ (Nik Safiah Karim *et al.*, 2015). Penggunaan kata pemer ‘ialah’ hadir di hadapan frasa nama, manakala kata pemer ‘adalah’ pula digunakan di hadapan frasa sendi nama dan frasa adjektif. Walau bagaimanapun, penelitian terhadap kesemua teks perutusan khas PKP menunjukkan bahawa penulis teks sering melakukan kesalahan apabila menggunakan kata pemer. Jadual 5 di bawah menunjukkan contoh kesalahan kata pemer dalam teks perutusan khas PKP.

Jadual 5. Kesalahan Kata Pemer dalam Teks Perutusan Khas PKP

	Kesalahan	Pembetulan
20.	3.34. (a) Saya bertuah kerana anda semua adalah insan yang berdisiplin dan patuh kepada undang-undang.	3.34. (a) Saya bertuah kerana anda semua ialah insan yang berdisiplin dan patuh kepada undang-undang.
21.	6.6. (e) Jadi, walaupun kita seronok dapat menziarahi mereka, tanggungjawab utama kita ialah untuk melindungi mereka	6.6. (e) Jadi, walaupun kita seronok dapat menziarahi mereka, tanggungjawab utama kita adalah untuk melindungi mereka daripada

daripada terkena jangkitan.	terkena jangkitan.
22. 7.9. (d) Bantuan-bantuan ini adalah bersifat sementara untuk membantu saudara saudari menjalani kehidupan dalam keadaan yang sukar.	7.9. (d) Bantuan-bantuan ini \ominus bersifat sementara untuk membantu saudara saudari menjalani kehidupan dalam keadaan yang sukar.

Data 20 hingga data 22 menunjukkan kesalahan penggunaan kata pemerai ‘ialah’ dan ‘adalah’. Kesalahan ini boleh dikenal pasti melalui frasa yang hadir di belakang kedua-dua kata pemerai tersebut. Contohnya, pada data 20, penulis telah menggunakan kata pemerai “**adalah**” di hadapan frasa nama “... **insan yang berdisiplin dan patuh kepada undang-undang**.” Berdasarkan penggunaan yang betul, frasa nama seharusnya digandingkan dengan kata pemerai ‘ialah’. Sehubungan dengan perkara itu, frasa “... **adalah insan yang berdisiplin dan patuh kepada undang-undang**.” harus digantikan dengan frasa “... **ialah insan yang berdisiplin dan patuh kepada undang-undang**.” Kesalahan yang sama turut berlaku pada data 21 apabila kata pemerai “**ialah**” digunakan di hadapan frasa sendi nama “... **untuk melindungi mereka daripada terkena jangkitan**.” Berdasarkan penggunaan yang betul, frasa sendi nama seharusnya digandingkan dengan kata pemerai ‘adalah’. Sehubungan dengan perkara itu, frasa “... **ialah untuk melindungi mereka daripada terkena jangkitan**.” harus digantikan dengan frasa “... **adalah untuk melindungi mereka daripada terkena jangkitan**.” Data 22 pula menunjukkan penggunaan kata pemerai “**adalah**” dengan frasa kerja “**bersifat sementara**” yang salah. Hal ini dikatakan demikian kerana kedua-dua kata pemerai ‘ialah’ dan ‘adalah’ tidak boleh digunakan di hadapan frasa kerja. Sehubungan dengan perkara itu, kata pemerai “**adalah**” yang terdapat pada data 22 perlu digugurkan. Frasa yang betul ialah “**Bantuan-bantuan ini \ominus bersifat sementara untuk membantu saudara saudari ...**”. Kesalahan kata pemerai dalam teks perutusan menunjukkan penulis teks kurang menguasai penggunaan kata pemerai.

KATA SENDI NAMA

Kata sendi nama merupakan kata tugas yang diletakkan di hadapan kata nama atau frasa nama. Antara kata yang dikelaskan sebagai kata sendi nama dalam bahasa Melayu ialah ‘di’, ‘ke’, ‘dari’, ‘daripada’, ‘kepada’, ‘pada’, ‘bagi’, ‘demi’, ‘tentang’, ‘seperti’, ‘bagai’, ‘umpama’, ‘laksana’, ‘sejak’, ‘terhadap’, ‘akan’, ‘oleh’, ‘hingga’, ‘antara’, ‘untuk’, ‘dengan’, ‘dalam’ dan ‘sampai’ (Nik Safiah Karim et al., 2015). Walaupun semua kata sendi nama hadir di hadapan kata nama atau frasa nama, setiap kata sendi nama mempunyai tugas atau fungsi yang berlainan. Penggunaannya juga ditentukan oleh peraturan yang khusus. Berdasarkan penelitian terhadap teks perutusan khas PKP, terdapat beberapa kata sendi nama yang salah digunakan oleh penulis. Jadual 6 di bawah menunjukkan contoh kesalahan kata sendi nama dalam teks perutusan khas PKP.

Jadual 6. Kesalahan Kata Sendi Nama dalam Teks Perutusan Khas PKP

Kesalahan	Pembetulan
23. 7.9. (b) Saya percaya ramai dari kalangan saudara dan saudari yang terjejas dengan wabak COVID-19 ...	7.9. (b) Saya percaya ramai dalam kalangan saudara dan saudari yang terjejas dengan wabak COVID-19 ...
24. 5.8. (b) ... Malaysia berada di tangga ke empat dari 105 buah negara dari segi tahap kepuasan hati rakyat terhadap usaha yang dilakukan oleh kerajaan ...	5.8. (b) ... Malaysia berada di tangga ke empat daripada 105 buah negara dari segi tahap kepuasan hati rakyat terhadap usaha yang dilakukan oleh kerajaan ...
25. 7.13. (a) Selain itu, sejak 7 Julai 2020, terdapat empat kluster baharu yang dikesan berpunca dari mereka yang pulang dari luar negara ...	7.13. (a) Selain itu, sejak 7 Julai 2020, terdapat empat kluster baharu yang dikesan berpunca daripada mereka yang pulang dari luar negara ...
26. 3.2. (a) Di awal ucapan ini, saya nak menzahirkan rasa terima kasih dan penghargaan saya kepada anda semua sebagai rakyat Malaysia.	3.2. (a) Pada awal ucapan ini, saya nak menzahirkan rasa terima kasih dan penghargaan saya kepada anda semua sebagai rakyat Malaysia.
27. 4.21. (c) ... mereka yang terlibat boleh mendaftar secara online di aplikasi yang	4.21. (c) ... mereka yang terlibat boleh mendaftar secara online menerusi aplikasi yang

Data 23 menunjukkan kesalahan kata sendi nama dan **“dari”** yang digunakan pada frasa nama **“kalangan saudara dan saudari”**. Menurut Nik Safiah Karim *et al.* (2015), kata sendi nama ‘dari’ digunakan untuk merujuk tiga perkara, iaitu arah, masa dan tempat. Jika diteliti, frasa nama yang digunakan pada data 23 merujuk maksud ukuran dan lingkungan yang abstrak. Sehubungan dengan perkara itu, penggunaan kata sendi nama **“dari”** tidak sesuai dan perlu digantikan dengan kata sendi nama **“dalam”**. Hal ini dikatakan demikian kerana kata sendi nama ‘dalam’ berfungsi sebagai kata yang menunjukkan sesuatu yang bersifat abstrak atau tidak mempunyai ruang seperti perkara, peristiwa, hal, urusan, bahasa, bidang dan seumpamanya (Nik Safiah Karim *et al.*, 2015). Sehubungan dengan perkara itu, ungkapan yang lebih tepat ialah **“dalam kalangan saudara dan saudari”**. Data 24 dan data 25 pula menunjukkan kesalahan penggunaan kata sendi nama ‘dari’. Jika diteliti, frasa **“dari 105 buah negara”** dan frasa **“berpunca dari mereka yang pulang dari luar negara”** bukan merujuk maksud arah, tempat atau masa. Frasa **“dari 105 buah negara”** dan **“berpunca dari mereka yang pulang dari luar negara”** merujuk sebahagian daripada semua negara dan punca tercetusnya kluster-kluster baharu. Sehubungan dengan perkara itu, kedua-dua frasa ini tidak sesuai disendikan dengan kata sendi nama ‘dari’ dan perlu digantikan dengan kata sendi nama ‘daripada’.

Menurut Nik Safiah Karim *et al.* (2015), kata sendi nama ‘daripada’ mempunyai empat fungsi. Pertama, kata sendi nama ‘daripada’ digunakan untuk menyatakan punca bagi manusia, institusi, haiwan, benda dan unsur abstrak. Kedua, kata sendi nama ‘daripada’ digunakan untuk menyatakan sumber atau asal kejadian sesuatu benda. Ketiga, kata sendi nama ini juga digunakan untuk menyatakan pecahan atau sebahagian daripada semua. Keempat, kata sendi nama ‘daripada’ digunakan untuk menyatakan perubahan, perbezaan atau perbandingan. Sehubungan dengan perkara itu, frasa nama **“dari 105 buah negara”** dan **“berpunca dari mereka yang pulang dari luar negara”** yang membawa maksud sebahagian daripada 105 buah negara dan punca tercetusnya kluster-kluster baharu perlu digandingkan dengan kata sendi nama ‘daripada’. Jadi, frasa yang lebih tepat ialah **“daripada 105 buah negara”** dan **“berpunca daripada mereka yang pulang dari luar negara”**.

Selain itu, kesalahan kata sendi nama juga turut boleh dikenal pasti pada data 26 dan data 27, iaitu kesalahan kata sendi nama ‘di’. Kesalahan ini berlaku kerana frasa **“awal ucapan ini”** merujuk masa ucapan tersebut disampaikan, manakala frasa **“aplikasi yang disediakan oleh PDRM”** pula merujuk alat yang digunakan untuk mendaftar. Menurut Nik Safiah Karim *et al.* (2015), kata sendi nama ‘di’ hanya digunakan di hadapan kata atau frasa nama yang menunjukkan tempat. Sehubungan dengan perkara itu, frasa **“awal ucapan ini”** lebih sesuai digandingkan dengan kata sendi nama ‘pada’ untuk menerangkan masa penyampaian ucapan tersebut. Bagi frasa **“aplikasi yang disediakan oleh PDRM”**, kata sendi nama yang lebih tepat digandingkan bersamanya ialah kata kerja ‘menerusi’. Dalam konteks ayat ini, kata sendi nama ‘menerusi’ merujuk keterangan kaedah yang boleh digunakan oleh pendengar untuk mendaftar. Menurut Nik Safiah Karim *et al.* (2015), terdapat sebilangan kata kerja yang berfungsi sebagai kata sendi nama, iaitu ‘mengenai’, ‘melalui’, ‘mengikuti’ dan ‘menerusi’.

KATA TANYA

Kata tanya ialah kata yang digunakan dalam ayat tanya untuk menanyakan sesuatu perkara atau hal yang diinginkan sebagai jawapan (Nik Safiah Karim *et al.*, 2015). Terdapat empat jenis kata tanya, iaitu ‘mengapa’, ‘berapa’, ‘bila’ dan ‘bagaimana’. Keempat-empat kata tanya ini juga mempunyai fungsi yang berbeza. Misalnya, kata tanya ‘mengapa’ digunakan untuk menanyakan sebab. Kata tanya ‘berapa’ digunakan untuk menanyakan bilangan atau jumlah. Kata tanya ‘bila’ digunakan untuk menanyakan masa dan kata tanya ‘bagaimana’ digunakan untuk menanyakan cara atau keadaan. Lazimnya, kata tanya juga digandingkan dengan tanda soal (?) pada hujung ayat. Penggunaan ayat tanya dalam ayat penyata dikira salah kerana kata tanya hanya digunakan dalam ayat tanya. Berdasarkan penelitian, terdapat dua kesalahan kata tanya dalam teks perutusan khas PKP, iaitu kata tanya ‘bila’ dan ‘bagaimana’. Jadual 7 menunjukkan contoh kesalahan kata tanya yang wujud dalam teks perutusan khas PKP.

Jadual 7. Kesalahan Kata Tanya dalam Teks Perutusan Khas PKP

Kesalahan	Pembetulan
28. 3.26. (b) Kalau dulu berjabat tangan bila berjumpa adalah satu perkara yang biasa dibuat.	3.26. (b) Kalau dulu berjabat tangan apabila berjumpa adalah satu perkara yang biasa dibuat.
29. 4.21. (c) Bila keadaan kembali pulih sedikit masa lagi, saudara saudari bolehlah balik ke kampung halaman menziarahi ibu bapa dan sanak saudara.	4.21. (c) Apabila keadaan kembali pulih sedikit masa lagi, saudara saudari bolehlah balik ke kampung halaman menziarahi ibu bapa dan sanak saudara.
30. 2.21. (f) Jika ada perkara penting yang nak diurus dalam tempoh dua tiga minggu yang akan datang, rancanglah dari sekarang bagaimana nak menguruskannya.	2.21. (f) Jika ada perkara penting yang nak diurus dalam tempoh dua tiga minggu yang akan datang, rancanglah dari sekarang cara nak menguruskannya.
31. 7.9. (c) Yang lebih penting ialah bagaimana kita semua dapat keluar daripada krisis	7.9. (c) Yang lebih penting ialah cara kita semua dapat keluar daripada krisis

Data 28 dan 29 menunjukkan kesalahan kata tanya “**bila**” yang digunakan dalam ayat penyata. Hal ini dikatakan demikian kerana penggunaan kata tanya “**bila**” dalam ayat tersebut bukan bertujuan untuk menanyakan masa, tetapi penggunaannya bertujuan untuk memberikan keterangan masa kepada klausa utama. Sehubungan dengan perkara itu, kata tanya “**bila**” perlu digantikan dengan kata hubung “**apabila**”. Kata hubung apabila ialah kata yang menerangkan masa berlakunya sesuatu kejadian atau peristiwa (Nik Safiah Karim *et al.*, 2015). Pada pengamatan pengkaji, terdapat kecenderungan dalam kalangan penutur untuk menggunakan kata tanya ‘bila’ sebagai kelainan kepada kata hubung ‘apabila’. Sehubungan dengan perkara itu, masyarakat sering menggunakan kata tanya ‘bila’ untuk menggantikan kata hubung ‘apabila’, terutamanya ketika bertutur. Namun begitu, singkatan bagi kata hubung ‘apabila’ ialah ‘pabila’. Secara jelas, kedua-dua kata ‘bila’ dan ‘apabila’ mempunyai fungsi yang berbeza, walaupun digunakan untuk merujuk masa. Data 30 dan data 31 pula menunjukkan kesalahan kata tanya “**bagaimana**”. Hal ini dikatakan demikian kerana penggunaan kata tanya “**bagaimana**” dalam ayat tersebut bukan bertujuan untuk menanyakan kaedah menguruskan perkara penting atau kaedah keluar daripada krisis kepada pendengar, tetapi penggunaannya bertujuan untuk menyatakan kaedah melakukan sesuatu semata-mata. Sehubungan dengan perkara itu, kata tanya “**bagaimana**” perlu digantikan dengan kata “**cara**”. Kesalahan kata tanya dalam teks perutusan menunjukkan penguasaan penulis terhadap penggunaan kata tanya berada pada tahap yang rendah.

KATA TERBITAN

Kata terbitan ialah kata yang terbentuk melalui proses pengimbuhan, iaitu dengan proses menggandingkan imbuhan pada kata dasar (Nik Safiah Karim *et al.*, 2015). Imbuhan ialah unit-unit bahasa yang ditambahkan pada kata dasar yang menyebabkan perubahan makna nahunya. Kata terbitan terbahagi kepada empat jenis, iaitu awalan, akhiran, apitan dan sisipan. Kata terbitan berawalan merujuk kata dasar yang menerima imbuhan pada bahagian awal kata (misalnya, ber + selerak = berselerak). Kata terbitan berakhiran melibatkan kata dasar yang menerima imbuhan pada bahagian akhir kata (misalnya, selerak + kan = selerakkan). Kata terbitan berapitan merupakan kata dasar yang menerima imbuhan pada bahagian awal dan akhir kata (misalnya, me + selerak + kan = menyelerakkan), manakala kata terbitan bersisipan ialah kata yang menerima imbuhan pada tengah-tengah kata (misalnya, s + el + erak = selerak). Berdasarkan penelitian terhadap teks perutusan khas PKP, terdapat beberapa penggunaan kata terbitan yang melanggar tatabahasa. Jadual 8 di bawah menunjukkan contoh kesalahan kata terbitan dalam teks perutusan khas PKP.

Jadual 8. Kesalahan Kata Terbitan dalam Teks Perutusan Khas PKP

Kesalahan	Pembetulan
32. 4.6. (c) Selain berpuasa, kita memperbanyakkan amalan-amalan sunat. (d) Kita membaca al-Quran, mendirikan solat tarawih, qiamullail, bersedekah kepada fakir miskin dan melakukan amal kebajikan semata-mata untuk mendekati diri kepada Allah dan mempereratkan hubungan sesama manusia.	4.6. (c) Selain berpuasa, kita memperbanyak amalan-amalan sunat. (d) Kita membaca al-Quran, mendirikan solat tarawih, qiamullail, bersedekah kepada fakir miskin dan melakukan amal kebajikan semata-mata untuk mendekati diri kepada Allah dan mempererat hubungan sesama manusia.
33. 7.26. (a) Memandangkan kes-kes positif COVID-19 banyak berlaku dalam kalangan mereka yang pulang atau tiba dari luar negara, Kementerian Kesihatan Malaysia terus memperkukuhkan kawalan di pintu masuk ...	7.26. (a) Memandangkan kes-kes positif COVID-19 banyak berlaku dalam kalangan mereka yang pulang atau tiba dari luar negara, Kementerian Kesihatan Malaysia terus memperkukuh kawalan di pintu masuk ...
34. 8.6. (a) Ini termasuk tindakan kerajaan untuk memperketatkan kawalan sempadan negara.	8.6. (a) Ini termasuk tindakan kerajaan untuk memperketat kawalan sempadan negara.
35. 8.13. (d) Aktiviti-aktiviti sukan dibenarkan tetapi tanpa penglibatan peserta antarabangsa dan penonton.	8.13. (d) Aktiviti-aktiviti sukan dibenarkan tetapi tanpa pelibatan peserta antarabangsa dan penonton.
36. 3.19. (f) Seperti saudara saudari saya pun bimbang juga. (g) Semua orang sayangkan anak-anak.	3.19. (f) Seperti saudara saudari saya pun bimbang juga. (g) Semua orang sayang akan anak-anak.
37. 4.19. (d) Saya tahu anda semua rindukan anak masing-masing.	4.19. (d) Saya tahu anda semua rindu akan anak masing-masing.

Data 32, data 33 dan data 34 menunjukkan penggunaan kata terbitan berapitan ‘memper-...-kan’ yang tidak sesuai dengan jenis kata dasar. Tatabahasa Dewan merumuskan bahawa terdapat perbezaan makna nahu yang ketara antara kata terbitan berapitan ‘memper-...-kan’ dengan kata terbitan berawalan ‘memper-...’ (Nik Safiah Karim *et al.*, 2015). Lazimnya, kata terbitan berapitan ‘memper-...-kan’ digunakan dengan kata kerja dan kata nama, manakala kata terbitan berawalan ‘memper-...’ digunakan dengan kata adjektif. Kata terbitan berapitan ‘memper-...-kan’ yang digunakan dengan kata kerja membawa maksud menyebabkan orang lain melakukan perbuatan yang terkandung dalam maksud kata kerja. Kata terbitan berapitan ‘memper-...-kan’ yang digunakan dengan kata nama pula membawa maksud menjadikan sesuatu atau menyebabkan sesuatu. Sebaliknya, kata terbitan berawalan ‘memper-...’ yang digunakan dengan kata adjektif membawa maksud menjadikan lebih. Jika diteliti, kata dasar “**banyak**”, “**erat**”, “**kukuh**” dan “**ketat**” pada data 32, data 33 dan data 34 merujuk kata adjektif. Sehubungan dengan perkara itu, kata terbitan yang sesuai digandingkan dengan kata ini ialah kata terbitan berawalan ‘memper-...’, iaitu “**memperbanyak**” (menjadikan lebih banyak), “**mempererat**” (menjadikan lebih erat), “**memperkukuh**” (menjadikan lebih kukuh) dan “**memperketat**” (menjadikan lebih ketat).

Data 35 menunjukkan pembentukan apitan kata terbitan “**peng-...-an**” dengan kata dasar “**libat**” yang tidak tepat. Menurut Nik Safiah Karim *et al.* (2015), pada asasnya, kata kerja terbitan berawalan hadir berpasangan dengan kata nama terbitan berawalan. Contohnya, kata kerja terbitan berawalan ‘me-’ berpasangan dengan kata nama terbitan berawalan ‘pe-’, ‘mem-’ berpasangan dengan ‘pem-’, ‘men-’ berpasangan dengan ‘pen-’, ‘meng-’ berpasangan dengan ‘peng-’, ‘menge-’ berpasangan ‘penge-’ dan ‘ber-’ berpasangan dengan ‘per-’. Tambah beliau lagi, kata nama terbitan yang dibentuk juga bergantung pada bentuk kata kerja terbitan asal (Nik Safiah Karim *et al.*, 2021). Misalnya, terbitan kata nama ‘perpisahan’ berasal daripada terbitan kata kerja ‘berpisah’ dan terbitan kata nama ‘pemisahan’ berasal daripada terbitan kata kerja ‘memisahkan’. Dalam hal ini, terbitan kata nama “**penglibatan**” seharusnya diimbuhkan dengan kata nama berapitan ‘pe-...-an’. Hal ini dikatakan demikian kerana huruf pertama pada kata dasar ‘libat’, daripada segi aturan alomorfnya, perlu diapit dengan kata kerja terbitan berapitan ‘me-...-kan’ yang membentuk kata kerja ‘melibatkan’ dan bukan dengan kata kerja terbitan berapitan ‘meng-...-kan’ yang membentuk kata

kerja ‘menglibatkan’. Sehubungan dengan perkara itu, pembentukan kata terbitan yang lebih tepat ialah “**pelibatan**”. Walaupun penggunaannya sudah meluas dan diterima, pembentukannya masih melanggar tatabahasa.

Data 36 dan data 37 menunjukkan kesalahan penggunaan kata kerja terbitan berakhiran “**kan**” pada kata adjektif “**sayang**” dan “**rindu**” yang bersifat emotif. Berdasarkan tatabahasa, terbitan kata kerja ‘-kan’ tidak boleh diimbuhkan dengan kata adjektif yang bersifat emotif, seperti ‘rindu’, ‘benci’, ‘ragu’, ‘segan’, ‘kasih’, ‘suka’, ‘cinta’, ‘gembira’, ‘marah’ dan seumpamanya (Nik Safiah Karim et al., 2015). Sebaliknya, kata adjektif yang bersifat emotif perlu digandingkan dengan kata sendi nama ‘akan’. Selain berfungsi sebagai kata bantu aspek yang membawa maksud masa hadapan (Imran Ho-Abdullah, 1993), kata ‘akan’ juga berfungsi sebagai kata sendi nama yang merujuk manusia (Nik Safiah Karim et al., 2015). Tetapi, penggunaannya mesti didahului dengan kata adjektif yang bersifat emotif. Sehubungan dengan perkara itu, kata kerja terbitan berakhiran “**kan**” yang digandingkan dengan kata adjektif “**sayang**” dan “**rindu**” pada kedua-dua data 36 dan data 37 perlu digandingkan dengan kata sendi nama ‘akan’. Jadi, frasa yang lebih tepat ialah “**sayang akan**” dan “**rindu akan**”. Pada pengamatan pengkaji, terdapat segelintir penutur yang cenderung menggunakan terbitan berakhiran kata kerja ‘kan’ sebagai kelainan kepada kata sendi nama ‘akan’, sedangkan kata sendi nama ‘akan’ tidak mempunyai singkatan ‘kan’. Secara jelas, kedua-dua akhiran kata terbitan ‘kan’ dan kata sendi nama ‘akan’ mempunyai fungsi penggunaan yang berbeza. Kesalahan kata terbitan dalam teks perutusan menunjukkan penulis kurang menguasai penggunaan kata terbitan.

KATA GANTI NAMA DIRI ORANG

Kata ganti nama diri orang merupakan kata yang digunakan untuk merujuk diri orang tertentu (Nik Safiah Karim et al., 2015). Kata ganti nama diri orang terbahagi kepada tiga jenis, iaitu kata ganti nama diri orang pertama, kata ganti nama diri orang kedua dan kata ganti nama orang ketiga. Contoh kata ganti nama diri orang pertama ialah ‘aku’, ‘saya’, ‘hamba’, ‘patik’, ‘beta’, ‘kami’ dan ‘kita’. Contoh kata ganti nama diri orang kedua pula ialah ‘anda’, ‘awak’, ‘engkau’, ‘tuanku’, ‘kalian’ dan ‘kamu’. Contoh kata ganti nama diri orang ketiga ialah ‘baginda’, ‘beliau’, ‘dia’ dan ‘mereka’. Berdasarkan penelitian terhadap teks perutusan khas PKP, terdapat penggunaan kata ganti nama diri orang yang melanggar tatabahasa. Jadual 9 di bawah menunjukkan contoh kesalahan kata ganti nama diri orang dalam teks perutusan khas PKP.

Jadual 9. Kesalahan Kata Ganti Nama Diri dalam Teks Perutusan Khas PKP

Kesalahan	Pembetulan
38. 3.16. (a) Apa yang saya hendak sebutkan di sini ialah kita mesti bersedia untuk berhadapan dengan situasi ini bagi satu tempoh masa yang agak lebih lama. (b) Ianya mungkin berlarutan untuk tempoh beberapa bulan ...	3.16. (a) Apa yang saya hendak sebutkan di sini ialah kita mesti bersedia untuk berhadapan dengan situasi ini bagi satu tempoh masa yang agak lebih lama. Situasi ini mungkin berlarutan untuk tempoh beberapa bulan ...
39. 7.21. (a) Seperti yang saya telah sebutkan sebelum ini, kejayaan kita memerangi COVID-19 dalam fasa pemulihan ini adalah bergantung kepada diri kita sendiri. (b) Ia bergantung kepada kesedaran kita, sikap kita dan amalan kita.	7.21. (a) Seperti yang saya telah sebutkan sebelum ini, kejayaan kita memerangi COVID-19 dalam fasa pemulihan ini adalah bergantung kepada diri kita sendiri. (b) Kejayaan ini bergantung kepada kesedaran kita, sikap kita dan amalan kita.

Data 38 dan data 39 menunjukkan kesalahan kata “**ianya**” dan “**ia**”. Menurut Nik Safiah Karim et al. (2015), kata ‘ia’ dan ‘nya’ merupakan singkatan bagi kata ganti nama diri ketiga, iaitu ‘dia’. Sehubungan dengan perkara itu, kedua-dua kata ‘ia’ dan ‘nya’ tidak boleh digabungkan. Hal ini dikatakan demikian kerana kedua-duanya ialah kata ganti nama diri orang ketiga. Gabungan kata ‘ianya’ akan menyebabkan kata ganti nama diri ketiga ‘dia’ diulang dua kali, menjadi ‘diadia’. Selain itu, penggunaan kata ganti nama diri ‘ia’ atau ‘ianya’ yang menggantikan nama bukan manusia juga adalah salah kerana kata ganti nama diri hanya digunakan untuk menggantikan nama manusia. Awang Sariyan (1987) menegaskan bahawa bahasa Melayu tidak mengenali kata ganti selain manusia,

kecuali kisah dongeng binatang. Tatabahasa Dewan turut menegaskan bahawa kata ganti nama diri adalah untuk menggantikan diri orang (Nik Safiah Karim *et al.*, 2015). Sehubungan dengan perkara itu, penggunaan “**ianya**” dan “**ia**” pada kedua-dua data 38 dan data 39 tidak tepat. Hal ini dikatakan demikian kerana kata “**ianya**” dan “**ia**” tersebut digunakan untuk merujuk nama bukan manusia, iaitu frasa “**situasi ini**” dan “**kejayaan ini**”. Jadi, kata “**ianya**” dan “**ia**” perlu digantikan dengan frasa yang sama dengan frasa yang dirujuk daripada ayat sebelumnya, iaitu frasa “**situasi ini**” dan “**kejayaan ini**”. Kesalahan kata ganti nama diri orang dalam teks perutusan menunjukkan penulis kurang mahir dalam penggunaan kata ganti nama diri orang.

HUKUM D-M

Hukum D-M merujuk aturan frasa nama yang diterangkan (D) dan menerangkan (M) (Nik Safiah Karim *et al.*, 2015). Secara jelas, unsur yang ingin diterangkan merupakan unsur inti. Sehubungan dengan perkara itu, unsur yang diterangkan perlu hadir pada bahagian pertama. Unsur menerangkan pula merupakan unsur penerang. Sehubungan dengan perkara itu, unsur penerang perlu hadir pada bahagian kedua. Istilah hukum D-M ini telah diperkenalkan oleh Prof. St. takdir Alisjahbana dalam bukunya, Tatabahasa Baru Melayu Indonesia (Awang Sariyan, 1987). Hukum D-M yang digunakan dalam bahasa Melayu juga berbeza dengan bahasa Inggeris. Hal ini dikatakan demikian kerana bahasa Inggeris menggunakan hukum M-D. Contohnya, frasa ‘*mini bus*’ (dalam bahasa Inggeris) yang sepatutnya ditulis ‘*bas mini*’ (dalam bahasa Melayu). Berdasarkan penelitian terhadap teks perutusan khas PKP, penulis dilihat telah melanggar hukum D-M ketika membentuk frasa nama. Jadual 10 di bawah menunjukkan contoh kesalahan hukum D-M yang terdapat dalam teks perutusan khas PKP.

Jadual 10. Kesalahan Hukum D-M dalam Teks Perutusan Khas PKP

Kesalahan	Pembetulan
40. 1.9. (a) ... penutupan semua taska, sekolah kerajaan dan swasta termasuk sekolah harian, sekolah berasrama penuh, sekolah antarabangsa, pusat tahfiz dan lain-lain institusi pendidikan rendah, menengah dan pra-universiti.	1.9. (a) ... penutupan semua taska, sekolah kerajaan dan swasta termasuk sekolah harian, sekolah berasrama penuh, sekolah antarabangsa, pusat tahfiz dan institusi-institusi lain pendidikan rendah, menengah dan pra-universiti.
41. 3.6. (a) Juga kepada anggota Imigresen, Angkatan Pertahanan Awam, Bomba, RELA, pihak berkuasa tempatan dan lain-lain agensi yang turut membantu.	3.6. (a) Juga kepada anggota Imigresen, Angkatan Pertahanan Awam, Bomba, RELA, pihak berkuasa tempatan dan agensi-agensi lain yang turut membantu.
42. 2.2. (b) Ini termasuk menutup tempat-tempat awam yang masih dikunjungi oleh ramai orang dan menahan individu-individu yang ingkar.	2.2. (b) Ini termasuk menutup tempat-tempat awam yang masih dikunjungi oleh orang ramai dan menahan individu-individu yang ingkar.
43. 2.27. (c) Samada anda pemandu teksi, pemandu grab, petani, pengusaha restoran, penjual nasi lemak, penjual goreng pisang , penjual burger, pekerja harian, kerajaan akan berusaha ...	2.27. (c) Samada anda pemandu teksi, pemandu grab, petani, pengusaha restoran, penjual nasi lemak, penjual pisang goreng , penjual burger, pekerja harian, kerajaan akan berusaha ...
44. 4.2. (c) Jadi, malam ini kita mulakan ibadat puasa kita dengan berterawih, niat berpuasa untuk esok hari dan awal pagi esok kita semua bangun untuk bersahur sebelum masuknya waktu Imsak.	4.2. (c) Jadi, malam ini kita mulakan ibadat puasa kita dengan berterawih, niat berpuasa untuk hari esok dan awal pagi esok kita semua bangun untuk bersahur sebelum masuknya waktu Imsak.
45. 4.21. (c) ... mereka yang terlibat boleh mendaftar secara online di aplikasi yang disediakan oleh PDRM, atau membuat temu janji untuk hadir ke balai polis ...	4.21. (c) ... mereka yang terlibat boleh mendaftar secara online di aplikasi yang disediakan oleh PDRM, atau membuat janji temu untuk hadir ke balai polis ...

Data 40 hingga data 45 menunjukkan kesalahan hukum D-M yang dilakukan oleh penulis teks perutusan khas PKP ketika membentuk frasa nama. Jika diteliti, frasa nama “**lain-lain institusi**”,

“lain-lain agensi”, “ramai orang”, “goreng pisang”, “esok hari” dan “temujanji” dibentuk dengan proses meletakkan unsur yang diterangkan pada bahagian belakang, manakala unsur yang menerangkan diletakkan pada bahagian hadapan. Secara jelas, frasa nama yang dibentuk telah melanggar hukum D-M. Hal ini dikatakan demikian kerana unsur yang diterangkan sepatutnya perlu diletakkan pada bahagian hadapan dan unsur yang menerangkan perlu diletakkan pada bahagian belakang. Jika diteliti, frasa nama “lain-lain institusi” dan “lain-lain agensi” merupakan frasa bahasa Inggeris yang diterjemahkan secara literal mengikut hukum M-D, iaitu ‘other’ (lain-lain) ‘institutions’ (institusi) dan ‘other’ (lain-lain) ‘agencies’ (agensi). Sebaliknya, kata “institusi” dan “agensi” dalam frasa “lain-lain institusi” dan “lain-lain agensi” perlu dihadapankan kerana “institusi” dan “agensi” merupakan unsur yang diterangkan, manakala “lain-lain” perlu diletakkan pada bahagian belakang kerana berfungsi sebagai penerang bagi kata “institusi” dan “agensi”. Peraturan yang sama juga dikenakan pada keempat-empat frasa lain. Sehubungan dengan perkara itu, frasa yang menepati hukum D-M ialah “orang ramai”, “pisang goreng”, “hari esok” dan “janji temu”. Kesalahan hukum D-M dalam teks perutusan menunjukkan penguasaan hukum D-M penulis berada pada tahap yang rendah.

KESIMPULAN

Secara keseluruhan, teks perutusan khas yang dikaji mempunyai kesalahan ortografi dan kesalahan morfologi. Kesalahan ortografi melibatkan kesalahan ejaan bahasa Melayu, kesalahan ejaan kata pinjaman bahasa Arab dan kesalahan tanda baca. Kesalahan morfologi pula melibatkan kesalahan kata pemerai, kesalahan kata sendi nama, kesalahan kata tanya, kesalahan kata terbitan, kesalahan kata ganti nama diri orang dan kesalahan hukum D-M. Kesalahan tatabahasa yang terdapat dalam teks perutusan khas ini menunjukkan bahawa penguasaan tatabahasa Melayu dalam dokumen dan urusan rasmi berada pada tahap sederhana. Secara tidak langsung, kesalahan tatabahasa ini juga menunjukkan bahawa penguasaan bahasa Melayu pihak yang terlibat dalam penulisan teks perutusan khas ini berada pada tahap sederhana. Kesalahan tatabahasa ini berpunca daripada kelemahan pihak yang terlibat dalam penyediaan teks perutusan untuk memahami konsep-konsep tatabahasa. Kelemahan ini menyebabkan mereka cenderung melakukan kesalahan tatabahasa dalam penulisan. Walaupun penguasaan bahasa Melayu yang ditunjukkan dalam teks perutusan khas ini berada pada tahap sederhana, keadaan ini perlu diberikan perhatian khusus. Kegagalan kerajaan menunjukkan penggunaan dan penguasaan tatabahasa Melayu yang baik dan betul akan menyebabkan orang lain melakukan kesalahan yang serupa.

Sehubungan dengan perkara itu, terdapat beberapa cadangan yang boleh diambil untuk menambah baik penggunaan dan penguasaan bahasa Melayu oleh penjawat awam dalam urusan rasmi. Pertama, kerajaan boleh menjalankan peperiksaan Bahasa Melayu secara berkala kepada penjawat awam. Peperiksaan ini bertujuan untuk mengekalkan kebolehan penjawat awam menggunakan Bahasa Melayu dalam pelaksanaan tugas. Peperiksaan ini mampu menyokong Surat Pekeliling Am Bilangan 9 Tahun 2011 yang memberikan panduan penggunaan bahasa Melayu dalam perkhidmatan awam. Kedua, kerajaan juga boleh menjalankan kursus bahasa Melayu dalam kalangan kakitangan awam, khususnya dalam kalangan Pegawai Tadbir Diplomatik (PTD) baharu. Kerajaan perlu mewajibkan kakitangan awam untuk mengikuti kursus penguasaan bahasa Melayu supaya mereka dapat mengetahui, memahami dan menggunakan tatabahasa Melayu yang betul. Ketiga, untuk melestarikan penggunaan dan penguasaan bahasa Melayu yang baik, pihak kerajaan seperti DBP juga boleh melantik munsyi atau pakar rujuk bahasa di setiap kementerian untuk memantau dan menguatkuasakan penggunaan bahasa Melayu dalam kalangan kakitangan awam. Munsyi yang dilantik ini bertanggungjawab untuk menjalankan audit terhadap setiap dokumen rasmi kerajaan di kementerian masing-masing.

Terdapat beberapa cadangan bagi kajian lanjutan, antaranya ialah pengkaji akan datang boleh meneliti kesalahan tatabahasa dalam dokumen rasmi kerajaan seperti manifesto, teks belanjawan dan seumpamanya. Bukan itu sahaja, pengkaji akan datang juga boleh meneliti kesalahan tatabahasa yang digunakan dalam jurnal-jurnal bahasa Melayu yang berimpak tinggi kerana jurnal-jurnal bahasa Melayu yang berimpak tinggi seharusnya mempunyai penggunaan bahasa yang berkualiti. Selain itu,

pengkaji akan datang juga boleh meneliti aspek kesalahan tatabahasa yang lain, terutamanya daripada sudut sintaksis.

RUJUKAN

- Abbasi, M., & Karimnia, A. (2011). An analysis of grammatical errors among Iranian translation students: Insights from interlanguage theory. *European Journal of Social Sciences*, 25(4), 525-536.
- Abdul Hamid Moiden, Ong, H. L. & Norlaila Mazura Mohaiyadin. (24-25 April 2019). Kesalahan bahasa dalam Teks Khutbah Jumaat Jabatan Agama Islam Selangor (JAIS). Dlm. *E-Prosiding Persidangan Antarabangsa Sains Sosial dan Kemanusiaan 2019*. Selangor.
- Ab. Razak Ab. Karim & Muhammad Saiful Haq Hussin. (2011). Tahap penguasaan bahasa Melayu pelajar di Islamic Sant/Tham Foundation School (ISFS). *Jurnal Pengajian Melayu (JOMAS)*, 22(1), 18-44.
- Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 (Malaysia) (Akta 32).
- Alhaadi Ismail & Zaitul Azma Zainon Hamzah. (2018). Analisis kesalahan dalam penulisan pelajar bahasa kedua dari aspek morfologi. *Jurnal Linguistik*, 22(1), 24-31.
- Arbak Othman. (1981). *Tatabahasa bahasa Melayu*. Sarjana Enterprise.
- Awang Sariyan. (1987). *Kesalahan bahasa dalam bahasa Melayu*. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Azizah Hamzah. (2004). Kaedah kualitatif dalam penyelidikan sosiobudaya. *Jurnal Pengajian Media Malaysia*, 6(1), 1-10.
- Balkish Awang. (2021). Semua pihak berperanan memartabatkan bahasa Melayu. Diperoleh pada 12 Oktober 2021 dari <https://www.bernama.com/bm/rencana/news.php?id=1982464>
- Creswell, J. W. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed Methods approaches*. SAGE Publications.
- Dayang Sufilkawany Ujai & Wan Muna Ruzanna Wan Mohammad. (2017). Pengaruh faktor sosial dalam pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan murid Iban. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu*, 7(1), 74-84.
- Dewan Bahasa dan Pustaka. (1975). *Pedoman umum ejaan Rumi bahasa Melayu*. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Dewan Bahasa dan Pustaka. (1984). *Pedoman transliterasi huruf Arab ke huruf Rumi*. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Dewan Bahasa dan Pustaka. (1986). *Pedoman ejaan Jawi yang disempurnakan*. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Dewan Bahasa dan Pustaka. (1992). *Pedoman umum ejaan Bahasa Melayu*. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Dewan Bahasa dan Pustaka. (2016). *Daftar kata bahasa Melayu*. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Ellis, R. (1985). *Understanding second language acquisition*. Oxford University Press.
- Fong, C. J. (2022). Academic motivation in a pandemic context: a conceptual review of prominent theories and an integrative model. *Educational Psychology*, 1-19. <https://doi.org/10.1080/01443410.2022.2026891>
- Hartman, R. R. K & Stork, F. C. (1972). *Dictionary of language and linguistics*. Applied Science Publishers.
- Idris Aman. (2006). *Bahasa dan kepimpinan: Analisis wacana Mahathir Mohamad*. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Jabatan Perkhidmatan Awam. (2011). *Surat pekeliling am bilangan 9 tahun 2011: Panduan penggunaan bahasa kebangsaan dalam perkhidmatan awam*. <https://docs.jpa.gov.my/docs/pp/2020/pp012020.pdf>
- Jamayah Bujang & Fariza Khalid. (2019). *Penguasaan morfologi bahasa Melayu sebagai bahasa kedua dalam kalangan murid Melayu Sarawak*. Dlm. *Linguistik Bahasa dan Pendidikan*, hlm. 172-184. Pusat Pengajian Ilmu Kemanusiaan, Pulau Pinang, Malaysia.
- Junaini Kasdan, Nor Suhaila Che Pa & Mohd Syamril Aklmar Che Kassim. (2015). Penguasaan bahasa Melayu penjawat awam: Kajian kes di Universiti Teknikal Malaysia (MTUN). *Jurnal Linguistik*, 19(20), 45-61.
- Lyons, J. (1971). *Introduction to theoretical linguistics*. University Press.
- Mohd Majid Konting. (2005). *Kaedah penyelidikan pendidikan*. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Mohammed Zin Nordin, Mohd Taib Ariffin, Khairul Azam Bahari & Siti Munirah Md. Zukhi. (2014). Analisis kesalahan penggunaan bahasa papan tanda perniagaan. *Procedia-Social And Behavioral Sciences*, 134, 330-349.
- Muhammad Faizul Abd Hamid & Harishon Radzi. (2020). Struktur tema dalam Manifesto Pakatan Harapan Pilihan Raya Umum ke-14. *Jurnal Linguistik*, 24(1), 109-125.
- Nik Safiah Karim, Farid M. Onn & Hashim Musa. (2015). *Tatabahasa Dewan*. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Nur Eliani Husaini & Che Ibrahim Salleh. (2017). Kesalahan tatabahasa Melayu dalam pembelajaran bahasa kedua. *MAHAWANGSA*, 4(2), 273-284.
- Nurul Ain Alizuddin & Nik Nur Athirah Nik Mohd Arif. (2021). Analisis kesalahan bahasa dalam penulisan bahasa Melayu pelajar antarabangsa. *International Social Science and Humanities Journal*, 4(1), 113-127.

- Pejabat Perdana Menteri (PMO). (2020). Diperoleh pada 12 Oktober 2021 dari <https://www.pmo.gov.my/speech/>
Perlembagaan Persekutuan Malaysia 1957.
- Rafidah Mat Ruzki. (2021). Tingkatkan penguatkuasaan penggunaan bahasa Melayu. Diperoleh pada 28 Julai 2022 dari <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2021/11/893318/tingkat-penguatkuasaan-penggunaan-bahasa-melayu>
- Salinah Jaafar & Rohaidah Haron. (2016). Kesilapan bahasa Melayu dalam kalangan pelajar-pelajar Universiti Kebangsaan Yunnan di Akademi Pengajian Melayu. *Jurnal Melayu*, 15(2), 197-209.
- Siti Khodijah Che Mee. (2020). Penguasaan sintaksis Bahasa Melayu dalam kalangan pelajar Sarjana Muda Bahasa dan Linguistik Melayu di Universiti Putra Malaysia. *International Journal of the Malay World and Civilisation*, 8(1), 59-73. <https://doi.org/10.17576/jatma-2020-0801-06>
- Sivaratanam, S. (2019). Penguasaan golongan kata dalam kalangan murid Sekolah Jenis Kebangsaan Tamil (SJKT). *Rumpun Jurnal Persuratan Melayu*, 7(1), 1-24.
- Van Hai, N. (2022). Vietnamese English teachers' views on formative assessment management and suggestions to improve student motivation. *Linguistics and Culture Review*, 6, 363-379.
- Wong, S. H. & Yeo, S. K. (2018). Percanggahan pendapat aspek tatabahasa: Perbandingan antara bahan rujukan bahasa Melayu. *PENDETA*, 9,16-31. <https://doi.org/10.37134/pendeta.vol9.2.2018>
- Yusmizal Dolah Aling. (2017). Tutur Melayu. Diperoleh pada 12 Oktober 2021 dari <https://www.hmetro.com.my/mutakhir/2017/09/263202/tutur-melayu>
- Zaliza Mohamad Nasir. (2017). Kesalahan tatabahasa bahasa Melayu dalam penulisan karangan pelajar. *LSP International Journal*, 4(1), 23-35.
- Zeckqualine Melai & Dayang Nurlisa Abang Zainal Abidin. (2020). Pengajaran bahasa Melayu dalam kalangan pelajar asing: Analisis pola kesalahan tatabahasa dalam penulisan. *Issues in Language Studies*, 9(1), 86-106. <https://doi.org/10.33736/ils.2351.2020>
- Zulkifli Osman. (2013). Kebolehlaksanaan dan kebolegunaan modul pengajaran bahasa berlandaskan pendekatan holistik. *PENDETA*, 4, 202-230.